

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde.

(Lovforslag nr. 166. Fremsat 19/3 75. Første behandling 23/4 75. Betænkning 6/6 75).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om civilforsvaret.

(Lovforslag nr. 167. Fremsat 19/3 75. Første behandling 23/4 75. Betænkning 6/6 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Kurt Brauer (SF):

Der er jo stillet et ændringsforslag med hele udvalgets tilslutning til dette lovforslag. Det drejer sig om, at civile værnepligtige, som agter sig til udlandet, ikke længere skal behandles så striks, som de plejer at blive behandlet i denne sammenhæng. Jeg mener, at dette ændringsforslag — og specielt når det kommer fra hele udvalget — er en indirekte indrømmelse af, at de civile værnepligtige ikke har betydning for vort beredskab. Naturligvis er det indeholdt i forklaringen til ændringsforslaget. Det er også en indrømmelse af, at de civile værnepligtige varetager opgaver i halv- og helofficielle stillinger, en indrømmelse af, at der her er tale om voksne mennesker, som arbejder en ganske kort tid i nogle lejre for derefter at begive sig ud til tjeneste i samfundet til afløsning af den militærtjeneste, som de ikke ønsker at påtage sig.

Disse mennesker ønsker man at opretholde et ganske særligt retssystem over for.

Man ønsker at opretholde noget, som skal være egnet til at disciplinere disse mennesker. Man ønsker at opretholde disciplinarmidler, at kunne idømme dem straffe, uden at det medfører den sædvanlige retslige behandling af sagen. Jeg mener, at man ved at vedtage noget sådant har bevæget sig ud på kanten, for ikke at sige langt ud over kanten, af det anstændige. Socialistisk folkeparti vil naturligvis støtte ændringsforslaget, for selvfølgelig skal man have lov at tage en Sverigestur.

Vi vil naturligvis stemme imod dette lovforslag. Man kunne have filosoferet over, om det skulle være muligt undervejs at ændre på detaljer i lovforslaget, så tilstandene var blevet en anelse mere tålelige. Om dette vil jeg henvise til mit indlæg ved første behandling. Der har naturligvis ikke vist sig muligheder i udvalget for at skaffe sådanne småforbedringer igennem, og gad vide, om man ikke havde lænket sig til den opfattelse, at det overhovedet er rimeligt at indføre disciplinarmidler over for voksne mennesker, som ikke skal stå til rådighed for det beredskab, som så mange herinde hylder. Jeg er bange for det, og derfor er der ikke fra socialistisk folkepartis side fremkommet ændringsforslag til detaljerne i dette forslag.

Vi afviser totaliteten, fordi vi opfatter den som en hån mod den meget rimelige politiske opfattelse det er, at man bør nægte deltagelse i den almindelige danske NATO-militarisme, således som den fremtræder.

Stinus (RV):

Allerede under førstebehandlingen af de to lovforslag gav jeg på det radikale venstres vegne udtryk for forståelse for ministerens ønske om en harmonisering af bestemmelserne for alle værnepligtige. Jeg tilføjede dengang et ønske om, at de betæneligheder og overvejelser, som de civile værnepligtige havde givet udtryk for, burde tages op til vurdering i udvalget. Dette er sket. Indenrigsministeren har i den forbindelse bl. a. svaret på spørgsmålet om, hvorvidt bestemmelsen om, at disciplinarmidler ikke kan indbringes for retten, er i overensstemmelse med grundlovens regler om domstolskontrol, og har uddybet, hvad der ligger i det i den nye § 8 a, stk. 1, i

[Stinus.]

lovforslag nr. 166 omtalte disciplinarmiddel, overflytning til anden tjeneste.

Jeg vil gerne her ved anden behandling give udtryk for tilfredshed med ministerens udførlige svar, som begge er optrykt som bilag til betænkningen.

Vi har også noteret os ministerens kommentarer til de af de civile værnepligtiges landskontaktudvalg fremførte synspunkter. Vi finder det ligeledes nyttigt, at disse kommentarer findes optrykt som bilag til betænkningen.

Indenrigsministerens ændringsforslag vedrørende civile værnepligtiges rejser til udlandet betragter vi som en rigtig ajourføring af gældende regler. Vi kan give tilslutning til ændringsforslaget og til de to lovforslag i det hele taget.

Fuglsang (DKP):

Kommunisterne sagde ved første behandling, at vi var imod disse to forslag. Vi var det af principielle grunde, vi mente ikke, at der skulle være særlige straffe- og retsplejeregler for de grupper, der her er tale om, og desuden påpegede vi en række svagheder, der efter vor mening var i selve forslagene. Vi tilkendegav naturligvis også, at vi var villige til at se velvilligt på de forbedringer, som måtte komme, og som jo somme tider kommer i løbet af en udvalgsbehandling, og den enkelte, som allerede er omtalt, vil vi selvfølgelig støtte.

Men bortset fra det så er der ikke taget meget hensyn til vore indvendinger, heller ikke til disse meget saglige betragtninger, som er fremsat af de civile værnepligtiges landskontaktudvalg, som jo dog ikke desto mindre havde den fordel, at deres vurderinger bygger på deres og deres kammeraters praktiske erfaringer. Derfor vil vi ved tredje behandling stemme imod de to forslag, som helhed.

Jeg vil gerne tilføje, at jeg føler, at der for mig samtidig er andre og mere påtrængende problemer, som skulle løses, end netop disse straffebestemmelser. Jeg husker engang, at der stod i nogle aviser så godt, at man skulle gøre sin pligt og kræve sin ret. Det med pligten søger man nu gennemført med disse bestemmelser her. Det kniber noget med retten, det mærker man jo netop ude i disse to grupper, der er

tale om her i dag, og derfor vil jeg gerne slutte med at spørge, om ikke man også kan være en lille smule effektiv og hurtigere på disse områder.

Wilhelm (VS):

Der er jo ikke på nogen som helst måde lagt skjul på, at man med den nye formulering af § 6, stk. 2, i lovforslaget om værnepligtige har skærpet vilkårene meget betydeligt, at man med bestemmelsen, som der står i bemærkningerne, skaber „hjemmel for beslaglæggelse, ransagning, anholdelse og fængsling i tilfælde, hvor tiltale er rejst eller begæret rejst“, altså beføjelser, som man ikke havde før, ved den almindelige behandling som politisager i disse tilfælde.

Begrundelsen er mere end tynd efter min mening. Den eneste begrundelse, der står i bemærkningerne, er, at man i tilfælde af udeblivelse for civile arbejdspligtige har behov for sådanne ransagnings-, fængslings-, beslaglæggelses- og anholdelsesbeføjelser. Jeg finder, at det i virkeligheden er fantastisk, at sådanne skærper, der i den grad går ind på en gruppe borgeres retlige stilling, og som er en parallelisering til nogle regler, der ellers stort set kun findes for militære værnepligtige, uden større besvær kan hives igennem denne sal. Jeg forstår specielt ikke, at indenrigsministeren i sit svar af 20. maj til de civile værnepligtiges talsmænd på deres henvendelse af april kan benægte, at der skulle være tale om en forringelse af de civile værnepligtiges rettigheder eller retssikkerhed med disse kraftige udvidelser af ransagnings-, beslaglæggelses- osv. beføjelser. Vi finder ikke, at der er noget som helst ændret i realiteten ved de ændringsforslag, der er dukket op her til anden behandling.

Personlig kan jeg godt undre mig over, at de radikale har så let ved at sluge denne her kamel. Hr. Stinus udtrykte ved første behandling alvorlig bekymring over disse udvidede beføjelser netop med hensyn til beslaglæggelse, ransagning osv., men konkluderede alligevel allerede dengang, at man godt forstod ønsket om at få effektiviseret straffereglerne og ønsket om ensartethed, også for de militære værnepligtige, og at man fandt, at dette talte for en sådan skærkelse. Jeg kan ikke se, at der

[Wilhelm.]

er noget som helst, der for civile værnepligtige, som er udstationeret i helt civile funktioner, taler for en sådan skærpelse. Jeg kan ikke se, at ministeren har ret i sit svar til de civile værnepligtiges talsmænd, hvor han siger, at der ikke er sket nogen realitetsændring af deres retsstilling. Jeg kan slet ikke forstå, hvad ministeren kan komme med — jeg kan ikke se det i bemærkningerne til forslaget — af rimelige begrundelser for at lave så krasse indgreb over for folk, der i enhver henseende er betydningsløse for landets sikkerhed, og hvad man ellers har begrundet de mere skarpe militære betingelser med.

Arentoft (FP):

Jeg vil gerne lige have lov til at understrege, for at undgå nogen former for misforståelser og måske med speciel adresse til hr. Kurt Brauer, at der er meget, meget stor forskel på straffe- og disciplinarmidler.

Disse lovforslag beskæftiger sig med disciplinarmidler, som er de mildeste former, der overhovedet kan anvendes, påtale, ekstraarbejde og eventuelt overflytning til anden tjeneste, altså meget, meget milde former. Der er ingen grund til at lægge det op i et så højt plan.

Vi er gået ind for alle 3 ændringsforslag, og vi vil stemme ja til begge lovforslag ved tredje behandling.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg kan slet ikke forstå, at man kan hidse sig så voldsomt op som hr. Kurt Brauer og andre. Det, det drejer sig om, er en harmonisering. Der er ikke tale om på nogen som helst måde at følge militære strafferegler, det er civile regler, man bruger de mildeste regler overhovedet. Der er tale om en mildnelse i alle forhold, der er tale om en sikkerhed med disciplinarnavn og ankenavn, og der er tale om, at man i det hele taget har gjort reglerne så lempelige som overhovedet muligt, hvis man overhovedet skal have nogen som helst former for sanktionsmuligheder, og det mener jeg altså bare at man bør have. Jeg mener, at de skal bruges med varsomhed, men jeg mener ikke, at der på nogen måde er tale om, at man her griber ind over for almindelige rettigheder. Det er klart, at vi har konsul-

teret justitsministeriet, og det er klart, at den lovgivning, der her ligger, ikke på nogen måde er i strid med nogen som helst regler, der gælder for den enkeltes retssikkerhed.

Jeg skal kort anbefale, at man stemmer for ændringsforslag og lovforslag ved tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Man gik først til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde.

Ændringsforslag nr. 1-3, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om civilforsvaret.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til søværnslov.

(Lovforslag nr. 178. Fremsat 20/3 75. Første behandling 6/5 75. Betænkning 10/6 75).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.